

- (ו) לא תטה משפט אביונך בריבו. שלא יהא רך לזה וקשה לזה בעת המשפט שבעלי דינים מספרים טענותיהם, וכמו כן שלא יהא אחד עומד ואחד יושב ודומיהם.
- (ז) מדבר שקר תרחק. מכל דבר שיוכל לסבב² שקר, כאמרם ז"ל "הוי זהיר בדבריך, שמא מתוכם ילמדו לשקר".
- (יא) תשמטנה. שמטת כספים, כאמרו "וזה דבר השמטה, שמוט כל בעל משה ידו" (דבר' טו ב). ונטשתה³ ואכלו אביוני עמך. בשמטת קרקע יאכלו גם העניים. ויתרם. של עניים⁴. תאכל חית השדה. שהעניים קודמים, כאמרם "מאכל אדם אסור להאכילו לכלבים".
- (יב) תשבות. אפילו מדברים שאינם מלאכה, אבל הם טורח כדרך חול, כאמרו "וכבדתו מעשות דרכיך, ממצא חפצך ודבר דבר" (ישעי' נח יג). למען ינוח שורך והמורד. כשתשבות גם מכמו אלה. וינפש בן אמתך והגר. ומזה ימשך שינפש גם כן אמתך והגר, על הפך מה שקרה לך במצרים כשהיית שם עבד, שלא היתה לך מנוחה, כאמרו "תכבד העבודה על האנשים" (ה ט), ובזה תזכור יציאת מצרים, כמו שאמר בדברות משנה תורה "וזכרת כי עבד היית" (דבר' ה טו).
- (יג) ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו. ושם אלהים אחרים לא תזפירו. בכל האזהרות שאמרתי צריך להשמר שלא לעבור עליהן, אבל באזהרת ע"ז לא יספיק להשמר מעבור עליה, אבל צריך להשמר אפילו מהזכיר שמה. לא ישמע על פיך. אפילו על ידי אחרים לא ישמע בהסכמתך.
- (יד) תחוג לך. כענין "ישמח ישראל בעושיו" (תהל' קמט ב), על היפך "וירא את העגל ומחולות" (לב יט).
- (טו) את חג המצות תשמור. כענין "שמור את חדש האביב, ועשית פסח" (דבר' 7.

2. לסבב] לגרום ר. 3. שמיטת — ונטשתה] ח' ק. 4. של עניים] ח' ר. 5. ועשית — האביב] ח' פ.

- (ו) רך לזה, כתובות מו א. הש' ס ויק' יט טו. אחד עומד, שבועות ל א.
- (ז) אין צריך לומר שלא ישקר, אלא שלא יגרום לדבר שקר, והש' ס שם יט יא. כאמרם, אבות א ט.
- (יא) תשמטנה ונטשתה, בשתי שמיטות הכתוב מדבר, שמיטת כספים ושמיטת קרקע, ראב"ע. גם העניים, ולא רק בעל הבית, וכמובן שעל פי הדין הכל עניים הם לגבי שביעית. ויתרם הנפסל מאכילת אדם, והש' ספרא בהר כה ו: "ואכלו אביוני עמך, הראוי לאדם — לאדם, הראוי לבהמה — לבהמה". כאמרם, תענית כ ב. לפנינו: "מאכל אדם אין מאכילין לבהמה".
- (יב) שאינם מלאכה, מל"ט מלאכות ותולדותיהן אלא רק "עובדא דחול", כמו לדוגמא שבת קלז ב — קלח א. כאמרו, ר' שבת קיג א. בדברות משנה תורה, ר' ס שם.
- (יג) ובכל אשר גוי. "מה עניינו באמצע המצוות" (מפתח), אלא להדגיש ההבדל בין כל שאר האזהרות ובין עבודה זרה. מהזכיר שמה, ר' מכלתא וסנהדרין סג ב. על ידי אחרים, ראב"ע רמב"ן ורי"א, ע"פ מכלתא וסנהד' שם.
- (יד) ישמח ישראל, שהיא שמחה של מצוה, ור' מבוא סי' מו. ומחולות, שמחה של עברה לכבוד עבודה זרה.
- (טו) תשמור. אין זו אזהרת חמץ ומצה, אלא אזהרה לבית דין לשמור שיחול הפסח